

OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH

2017 podzim

I. Jančářová

Katastrofa

- není v českém právním řádu definována
- **náhlá**, neočekávaná a významná **přírodní** či **lidskou činností** vyvolaná událost, která má za následek škody na životním prostředí, lidských životech a majetku.

- a) živelní pohromy
- b) havárie

KATASTROFICKÁ UDÁLOST - POJEM

- **Katastrofou** se rozumí **závažné** narušení fungování společnosti, které představuje závažné a dalekosáhlé ohrožení lidských životů, zdraví, majetku či životního prostředí, které mohlo být **způsobeno nehodou, působením člověka nebo přírody** a ke kterému mohlo dojít **náhle** nebo v důsledku složitých **dlouhodobých** procesů. (Tamperská úmluva)

KATASTROFICKÁ UDÁLOST - POJEM

Cykly katastrofických událostí:

1. Předcházení a zmírňování škodlivých následků.
2. Zvládnání katastrofické situace.
3. Kompenzační opatření a náhrada škod.

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST - POJEM

Mezinárodní právo veřejné:

- Luganská úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené aktivitami nebezpečnými pro životní prostředí z roku 1993
- Úmluva o účincích průmyslových havárií přesahující hranice států z roku 1992
- Mezinárodní úmluva o občanskoprávní odpovědnosti v oblasti jaderné energie z roku 1960 a Úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za jadernou škodu z roku 1963
- Úmluva o včasném oznamování jaderných nehod
- Úmluva o pomoci v případě jaderné škody nebo radiační nehody

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

Právo EU

- Smlouva o fungování Evropské unie („SFEU“) – čl. 4.4, 6, 196, , 214, 222
- Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 o humanitární pomoci
- **Směrnice 2012/18/EU** o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek
- **Směrnice 2004/35/ES** o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí.
- **Směrnice 2007/60/ES** ze dne 23. října 2007, o vyhodnocování a zvládnání povodňových rizik a.j

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- Listina základních práv a svobod a ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- Z.č. 240/2000 Sb., zákon o krizovém řízení
- Z.č. 239/2000 Sb., zákon o integrovaném záchranném systému
- Z.č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy
- Z.č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi

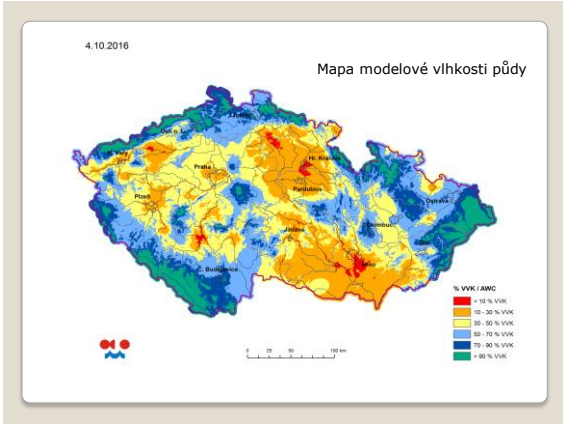
PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- Z.č. 263/2016 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření
- Z.č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
- Z.č. 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu
- Z.č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění
- Z.č. 167/2008 Sb., zákon o předcházení ekologické újme a o její nápravě
- Z.č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší
- Z.č. 254/2001 Sb., o vodách a další

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

KLIMATICKÉ ZMĚNY A JEJICH NÁSLEDKY

- **Mimořádná událost** - škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

↓

- Nežádoucí stav zvládnutelný v rámci standardní činnosti orgánů státu

ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA - ZÁKLADNÍ POJMY

- **Krizová situace či krizový stav** - mimořádná událost, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen
 - stav nebezpečí,
 - nouzový stav či
 - stav ohrožení státu.
- ohrožení životů, zdraví, majetku již **nelze zvládnout běžnou činností** správních orgánů a složek IZS

ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA - ZÁKLADNÍ POJMY

- **Integrovaným záchranným systémem (IZS)** se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.
- IZS tvoří záchranné složky
 - základní
 - ostatní.
- **Základními složkami IZS** jsou:
 - Hasičský záchranný sbor ČR,
 - jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje,
 - poskytovatelé zdravotní záchranné služby,
 - Policie ČR.

ZÁKLADNÍ POJMY

Nástroje právní regulace ve fázi:

1. předcházení a zmírňování škodlivých následků katastrof.
2. zvládnání katastrofické situace.
3. odstraňování následků katastrofy (nápravná a kompenzační opatření)

FÁZE ZVLÁDÁNÍ KATASTROF

Nástroje právní regulace:

- Havarijní plánování a jiné koncepční nástroje
- Zvláštní územní režimy
- Administrativní nástroje

Ad 1/PŘEDCHÁZENÍ A ZMÍRŇOVÁNÍ ŠKODLIVÝCH NÁSLEDKŮ KATASTROF

- Krizový plán
- Havarijní plány kraje (ZPZH)
- Vnější a vnitřní havarijní plány (AZ, ZPZH)
- Bezpečnostní programy (ZPZH)
- Plány povodí (VZ)
- Plány pro zvládání povodňových rizik (VZ)
- Povodňové plány (VZ)
- Plán opatření pro případy havárie (VZ)
- Územní plánování (SZ)
- Posuzování vlivů (EIA)

HAVARIJNÍ PLÁNOVÁNÍ a JINÉ KONCEPČNÍ NÁSTROJE

- Záplavová území (aktivní zóny záplavových území)
- Území určená k rozlivům povodní
- Území chráněná pro akumulaci povrchových vod

ZVLÁŠTNÍ ÚZEMNÍ REŽIMY

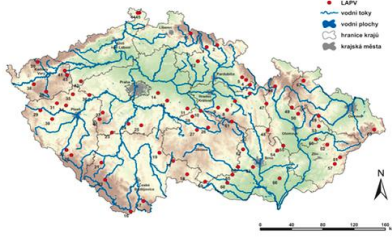

Území určená k rozlivům povodní

LABE - Čelákovice

Záplavová území

Generel lokalit pro akumulaci povrchových vod (LAPV)

- Povolení k provozu
- Integrované povolení
- Preventivní opatření (ZEÚ)

ADMINISTRATIVNÍ NÁSTROJE

Nástroje právní regulace:

- Zvláštní ochranné režimy
- Varovné a informační systémy
- Povinnost poskytnout osobní a věcnou pomoc
- Systém hospodářských opatření

Ad 2/ ZVLÁDÁNÍ KATASTROFICKÉ SITUACE

- Zvláštní ochranné režimy
 - nouzový stav
 - stav nebezpečí
 - stav ohrožení státu (ne pro katastrofy)
- ➔ **možnost omezit ústavně garantovaná práva**
- Varovné a informační systémy
 - oznamovací povinnost provozovatelů
 - jednotný systém varování a vyrozumění
 - prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků

ZVLÁDÁNÍ KATASTROFICKÉ SITUACE

- Povinnost PO a FO poskytnout osobní a věcnou pomoc
- Záchrané práce
- Systém hospodářských opatření

ZVLÁDÁNÍ KATASTROFICKÉ SITUACE

- Územní opatření o asanaci území
- Opatření k nápravě
- Pojištění a jiné zajišťovací instituty
- Náhrady škod a jiné újmy
 - škoda vzniklá v důsledku živelní pohromy či havárie,
 - škoda vzniklá v příčinné souvislosti se záchranými a likvidačními pracemi, resp. cvičeními,
 - újma způsobenou v souvislosti s poskytnutím osobní a věcné pomoci,
 - újmu spojená s omezením vlastnického práva.

ODSTRAŇOVÁNÍ NÁSLEDKŮ
